

VI DANSER

efter vores egen pibe

Svingom. Dansen i Danmark er gået fra at være et fælles sprog til en egodans. Men vi er ikke helt alene, når vi danser med os selv

TEKST: EMMA LIBNER OG LIV MYDIND • FOTO: LISBETH HOLTEN OG IDA SCHMIDT • ILLUSTRATION: LINE HOLTEGAARD

Halvanden million. Så mange danskere kigger med hjemme i stuerne, når TV2-programmet *Vild med dans* kaster ti par ud i alt fra foxtrot til vals. Men langt fra så mange danskere træder selv dansen. Dans er kun den 11.-mest populære motionsform blandt voksne herhjemme, og kun fire procent går til dans i Danmark. Blandt danske børn er tallet lidt højere, her er det 13 procent, der hopper i danseskole. Men det kan langt fra måle sig med dansens storhedstid i 1930'erne-1950'erne, hvor op mod 75 procent af en børneårgang gik til dans.

På danseskolerne handlede det om trinene og om at blive god til dans. I dag handler dans om motion, om at have det sjovt og at være med på de nyeste trends som twerk, girly style, groove og poledance. Fælles for mange af de nye dansestile er, at der sjældent er hverken en partner eller faste trin, og det giver både frihed og udfordringer i dansen, forklarer ph.d. i filosofi Anders Fogh Jensen, som har beskæftiget sig med dansens udvikling.

»Vi er blevet belastet med pligten til at improvisere. Det er prisen for den frihed, vi har fået, og det kan gøre mange usikre,« siger han og forklarer, at det var nemmere at danse i danseskolernes storhedstid, fordi man blot kunne læne sig tilbage og følge nogle faste trin.

MAVEDANS

Marie Møller Jensen, 34 år, adjunkt, Aalborg

Mavedans er en kulturdans, og som dansk mavedanser er det noget af det mest fantastiske at komme til at danse til arabiske bryllupper. Til mit første arabiske bryllup satte publiet drikkepenge fast i mit kostume. Det havde jeg aldrig prøvet før, så jeg endte med at danse rundt med en masse penge i alle mulige forskellige valutaer. Det tog hele natten og var helt fantastisk. I mavedansen får man lov til at udtrykke sig. Man skal være glad eller helt sørgmodig og føle den længsel, der er i musikken. Der er ikke så mange steder i dag, hvor vi kan få lov til at give os helt hen. Vi skal tit have styr på tingene og være professionelle, og så er der jo janteloven. Men i mavedansen får man lov at føle. Man bliver en del af musikken, af nuet og af det rum, man skaber sammen med publikum. Det er meget livsbekræftende.

LINDYHOP

Maria Westh Petersen, 33 år, eventkurator, Vesterbro i København

Jeg har altid været et meget rastløst barn, og hver gang der var musik, så dansede jeg, også selvom jeg ikke kunne finde ud af det. Lindyhopp er en pardans, og det er den del, jeg synes, er spændende. Det er det der med at skulle kommunikere med et andet menneske og skabe noget mellem to individer, som munder ud i et eller andet symbiotisk. Du er afhængig af din partners energi for at kunne bevæge dig hurtigt fra punkt A til punkt B, og derfor er det vigtigt, at man på en eller anden måde forstår hinanden. Nogle gange møder man nogen, man ikke forstår på et menneskeligt plan, men når man så får hinanden i armene, så opstår der en eller anden fantastisk kommunikation. Det er ret skønt, at jeg som menneske pludselig har noget tilfælles med ham eller hende der, som jeg ellers ikke havde tænkt, at jeg ville have noget tilfælles med. Det er en måde at lære mennesker at kende på uden at tale sammen. Det er ret smukt.

BALLET

Emmet Arthur O'Leary, 6 år, Aarhus

Jeg var til opvisning i Musikhuset, hvor alle børnene var med. Vi dansede sammen og holdt også lidt i hånden. Inden jeg skulle danse, blev jeg nervøs, fordi jeg savnede min mor og far. Jeg ville bare gerne lige have min mor og far i nogle sekunder. Bagefter græd jeg lidt, da jeg så dem. Men på scenen var jeg ikke ked af det. Jeg savnede dem slet ikke der. Der var jeg glad. Ballet er sjovt, fordi man danser, men også fordi mine venner er der. Jeg vil danse, helt indtil jeg ikke kan danse ballet mere.

TWERK

Louise Kjelsen, 28 år, cand.psych., Nørrebro i København

Før jeg dansede twerk, dansede jeg dancehall. Det var meget det, jeg kalder numse-dancehall, der optog mig, altså alt, hvad der hedder hofter, grind og jordforbindelse. Det har altid været meget naturligt for mig at være i de bevægelser, og det, jeg tænker, min krop er lavet til. Selvom det lyder corny, så fandt jeg på mange måder hjem, da jeg opdagede twerk, og i dag kalder jeg mig Twerk Queen. I twerk dyrker man de kvindelige former, dyrker numsen og fedt, der ryster og krøller og folder og laver appelsinhud og rynker. Det er for mig en rigtig stor del af dansen, at det ikke kun er en teknisk bevægelse. Dansen rummer også en hel ideologi om at se kroppen på en anden måde. Jeg tror, det er vigtigt, at vi laver et rum, hvor man må gå hen og flæske med flæsket, for det er jo for helvede det, det gør. På den måde er twerk meget bekymringsløst. Vi tænker simpelthen så sindssygt meget i vores kultur, så at kunne slå hjernen fra og være krop er den største gave.

POLEDANCE

Michael Adelhart Baun, 42 år, eventproducent, Søborg

Jeg kom engang til at sige »Hvor svært kan det være« til min kollega, som er poledancer, og så fik jeg lov at komme med ud på en prøvetime og fandt ud af, hvor god træning det var. Næste dag troede jeg, at jeg havde brækket ribbenene, så ondt havde jeg i musklerne. Så det er ikke bare at stå og vride sig op ad en pole, man udvikler sig og får et godt velvære, fordi man får trænet og tabt sig. Jeg har aldrig været i så god form, som jeg er nu. På nogle af holdene arbejder vi meget med at kombinere dans og tricks, og det har været lærerigt for sådan en som mig, der er fodboldspiller og karatemand. Dansen har gjort mig smidigere og givet mig et mere åbent kropssprog, så den samlede performance bliver endnu federe, og jeg udnytter da også mine nye evner på dansegulvet i byen. Jeg tror og håber på, at flere og flere får øjnene op for den træning, der ligger i poledance.

»At danse i dag kræver, at jeg udtrykker en energi og viser, at jeg synes, det er fedt,« siger Anders Fogh Jensen.

Men selvom dansen kræver mere af den enkeltes opfindsomhed i dag, svarer knap en fjerdedel af danskerne, at de har danset i løbet af den sidste uge, og 42 procent, at de har danset inden for den seneste måned, viser en analyse, YouGov har gennemført for Samvirke. Men for en fjerdedel af befolk-

ningens vedkommende er det over et år, siden de har danset. De fleste danskere refererer til, at de ikke danser oftere, fordi de ikke er gode til at danse, ikke kommer steder, hvor man danser, eller at de simpelthen bare ikke har lyst til at danse. Det mest populære dansested i Danmark er hjemmet. Hele 41 procent svarer, at de oftest danser derhjemme, og de danser spontant, fordi de har lyst. De fleste danser med sig selv.

Balfalderne gør dig glad. Selvom den frie fortolkning på dansegulvet kan være en udfordring, er det alligevel svært for os mennesker ikke at danse. Eller i hvert fald ikke at vippe lidt med fødderne og vugge fra side til side, når vi hører et stykke musik. Bronwyn Tarr, ph.d. fra Oxford University med speciale i evolutionær hjerneforskning med fokus på dans, fortæller, at det kræver en aktiv handling i hjernen ikke at bevæge sig i takt til musik. Børn på tværs af kulturer bevæger sig helt automatisk, når de hører rytmer.

Bronwyn Tarr peger på, at der ud fra et evolutionært synspunkt findes tre hovedårsager til, at mennesket som art danser. For det første hjælper dansen os med at skabe og vedligeholde venskaber og sociale relationer.

»Det var meget vigtigt for vores forfædre at fremme følelsen af samhørighed og skabe et tilhørsforhold, og dans blev derfor brugt som en slags social lim. Tilsvarende andre pattedyr kan vi dårligt nusse og pleje (det der på engelsk hedder grooming) mere end én person ad gangen. Selv at tale sammen har sine begrænsninger for, hvor mange man kan involvere. Men vi kan danse med en større gruppe og på den måde pleje vores venskaber med flere på en gang,« forklarer Bronwyn Tarr.

For det andet har vi som mennesker brugt dansen til at skræmme vores fjender og definere os som flok. Denne rituelle dans før en kamp kan stadigvæk ses hos nogle sportshold, eksempelvis det newzealandske rugbyhold All Blacks, der danser haka - en aggressiv synkron dans inspireret af deres polyneisiske forfædre.

For det tredje har dansen været en vigtig brik i forførelsens kunst, som den dag i dag stadig udspiller sig på diskotekernes dansegulve.

»Jeg mener stadigvæk, at vi bruger dans til disse formål,« siger Bronwyn Tarr.

FESTDANS

Peter Rosendahl Dam, 27 år, assistentkoordinatør, Sydhavnen

Min dag bliver god, hvis jeg lytter til høj musik i mine høretelefoner om morgenen og danser som en idiot. Jeg har aldrig gået til dans. Men jeg kan ikke lade være med at danse. Det er nærmest ufrivilligt. Jeg danser en form for uraffineret dans med store armbevægelser, hvor jeg ikke går op i, om jeg har strakte vriste. Jeg kan godt øve det samme trin igen og igen til høj hip-hop foran spejlet derhjemme, men er mere løssluppen i byen. Jeg går ikke efter at gemme mig i mængden, når jeg giver den gas på barer som Gefährlich og Bar 7, og jeg er tit den første på dansegulvet. Jeg har også danset alene ned ad Strøget med høretelefoner i ørerne. Jeg er ikke bange for at tage scenen og hoppe rundt. Det er sjovt, og så er det også skægt at få opmærksomhed fra pigerne. Partians er okay, men der så mange hensyn og regler, at jeg foretrækker at danse alene, så jeg kan udtrykke mig frit.

»Jeg har aldrig gået til dans. Men jeg kan ikke lade være med at danse

Peter Rosendahl Dam

Hun forklarer, at vi ofte bevæger os synkront og i takt, når vi danser, og det er der en god grund til. Hjerneforskere og psykologer har nemlig fundet ud af, at synkron bevægelse påvirker vores hjerner positivt. I et studie fandt de, at hjernen, når vi danser synkront med andre, får en fornemmelse af, at vi fusionerer med den, vi danser med, så vi føler os mere lig hinanden og udvikler sympati for hinanden. Når det sker, udskiller kroppen endorfiner, de såkaldte lykkehormoner, som belønning.

Fra kvadrille til zumba. Alligevel danser vi i stigende grad med os selv og ikke med en partner som i *Vild med dans* og de gode, gamle dage. Det skyldes, ifølge Anders Fogh Jensen, at måden, vi danser på, afspejler udviklingen i samfundet.

CHEERLEADING

Nana Camilla Porsgaard, 17 år, efterskoleelev, Viby Aarhus
Cheerleading er en blanding af mange ting, men vi fokuserer mest på stunts, altså det her med at kaste og løfte folk. For at blive den bedste skal man lave noget, der er helt vildt, og det kan være ekstremt grænseoverskridende at skulle stole på, at dem nedenunder griber dig. Der er noget i det, der er lidt farligt og spændende, og det giver et adrenalin-kick, jeg ikke har oplevet i andre former for dans. Det er ikke bare, fordi vi hedder Aarhus Tigers, men når jeg dyrker cheerleading, så vil jeg helt klart sige, at jeg er en tiger. Hammerselvssikker. Stolt. Og en smule aggressiv. Jeg har nogle billeder på min telefon, hvor jeg står og skræler ud over scenen. Før jeg går på gulvet, er jeg usikker og meget nervøs, men når jeg så kommer ind på gulvet, kan det godt være, at vi er 20 piger ude på gulvet, men så er det kun mig, de kigger på. Så føler jeg mig som dronningen af junglen. Cheerleading giver mig en eller anden form for Identitet. Hvem er jeg? Jamen jeg er en cheerleader.

LINEDANCE

Charlotte Larsen, 47 år, regnskabsmedarbejder, Blendstrup

Min mand og jeg opdagede linedance på en campingplads i Sæby i 2003. Vi tænkte, at det så sjovt ud, og har danset det lige siden. Den dans, vi lærte på campingpladsen, husker jeg stadig. I dag kalder vi det glad-låget-dansen. Hvis jeg skulle beskrive linedance med tre ord, ville jeg sige glæde, fællesskab og hygge. Fællesskabet opstår, når man mødes i klubben, men også når man kommer ud og danser i andre klubber til arrangementer, hvor man møder andre glade dansere. Så bliver det lidt ligesom én stor familie. Det sociale betyder lige så meget, som dansen gør, og der er altid kaffe på kanden. Jeg tror aldrig, man går hjem og er sur. Når altting har drillet én, så er det bare godt at komme til dans. Alle kan være med.

»Frem til midten af 1800-tallet dansede vi i én stor gruppe, typisk med en vært i centrum, hvilket ligner feudal-samfundet.« forklarer han.

Senere blev pardansen udbredt, men da den konservative familiestruktur så småt begyndte at gå i opløsning i 1960'erne og 1970'erne, dukkede singlen så op. På nogenlunde samme tidspunkt blev det almindeligt at stå foran hinanden og danse uden at holde hinanden i hænderne. Den trend er i høj grad fortsat frem til i dag.

»Når man slipper hinandens hænder, er det hele tiden til forhandling, hvem man danser med, og man skal hele tiden lægge ny energi i det for at bevare relationen. Man kan derfor sige, at vi i dag danser mere blandt andre, end vi danser med andre,« siger Anders Fogh Jensen.

Den frie egodans afspejler sig også i foreningslivet, hvor danseskoler må lukke i takt med, at flere vælger at danse i fitnesscentrene. Det viser tal fra Danmarks Idrætsforbund.

»Det er den kommercielle fitnessbranche, som har sat sig tungt på de mange former for fitnessrelaterede motionsdanske, som er målrettet især sundhedshungrende kvinder, der træner med helt andre motiver for øje end at blive dygtige dansere i sportslig forstand,« konkluderer forskningsansvarlig i Danmarks Idrætsforbund, Kasper Lund Kirkegaard.

»Da børnene flyttede hjemmefra, skiftede vi alt det praktiske ud med dans

Ove Bent Christensen

Abehjernen danser. Men selvom vi ikke i samme grad danser med hinanden i hænderne og har øjenkontakt, så er de mange nye solodanse slet ikke så egocentrerede, som de umiddelbart kan synes, forklarer Bronwyn Tarr. Før teknologien gav os mulighed for at indspille musik og lagre den på bånd og plader, var musik en social begivenhed, der krævede, at flere mennesker var til stede på samme tid. Da der hverken var trommer eller basguitarer, brugte vi i stedet vores klappende hænder, stampende fødder og skrålende stemmer til at skabe musikken sammen. Når vi i dag hører en sang i radioen, tror vores hjerner derfor stadigvæk, at vi er sammen med andre.

»Selv hvis du danser alene foran spejlet, er du aldrig alene, når du danser til musik,« siger Bronwyn Tarr, som har bemærket, at mange englændere holder sig fra dansegulvet, medmindre promillen er tilstrækkelig høj. Herhjemme peger Anders Fogh Jensen på, at når vi selv hopper ud på dansegulvet i stedet for at kigge på *Vild med dans*, så bekæmper vi frygten for dansen med en god portion ironi:

»Da de færreste har gået på danseskole, efterligner man i stedet dans, man kender, og gør det på en ironisk måde, fordi man godt ved, at man ikke er John Travolta. Men vi glemmer, at vi ikke behøver være bange for at gøre trinene forkert, for med den frie dans er der ingen regler. Alle kan danse.«

STANDARDANS

Ove Bent Christensen, 69 år, pensionist og ulønnet økonomieffektiv i sønnens firma, Solrød Strand, (hustru Nina Christensen, 56 år)
Da børnene flyttede hjemmefra, skiftede vi alt det praktiske ud med dans. Jeg nød at kunne danse med min kone, det gav et helt nyt perspektiv. Da blev vi pludselig konkurrencesportsudøvere og fik en helt ny vennekreds. Vores børn synes, det er lidt underligt, og siger, at vi ikke har tid nok til dem, fordi vi hele tiden rejser fra turnering til turnering. Men jeg elsker at danse. Jeg er blevet kaldt solkongen, fordi jeg smiler meget og søger kontakt med publikum, når jeg danser.

Men for et år siden fik jeg konstateret gigt i knæ og nakke, og det gjorde ondt, og jeg kunne ikke længere træne fire timer om dagen. Så nu kan jeg ikke klare danseturningerne mere, og Nina har fået en ny dansepartner. Jeg tager stadig med rundt som coach og fotograf. Men jeg savner det, når jeg står på sidelinjen og ser dem danse. Jeg begyndte at tude, første gang de blev kaldt på gulvet som vindere. Vi dansetræner stadig sammen i vores lokale idrætscenter. Men vi er blevet for perfektionistiske og kan ikke mere gå til baller og jinge (ældre slang for at danse, red.).